

Tjänsteutlåtande

Utfärdat 2024-04-29

Diarienummer N043-0223/22

Handläggare

Aldina Mehmedovic

Telefon: 031-366 67 88

E-post: aldina.mehmedovic@dm.goteborg.se

Återrapportering av uppdrag att revidera arbetsordning för Ö-dialogen

Förslag till beslut

1. Nämnden för demokrati och medborgarservice antar reviderat förslag till arbetsordning för Ö-dialogen.
2. Nämnden för demokrati och medborgarservice förklarar uppdraget att inkomma med ett reviderat förslag till arbetsordning för Ö-dialogen för fullgjort.
3. Nämnden för demokrati och medborgarservice förklarar uppdraget att i arbetet kring det reviderade förslaget särskilt titta på politikernas roll i Ö-dialogen för fullgjort.

Sammanfattning

Nämnden för demokrati och medborgarservice gav i oktober 2023 förvaltningen i uppdrag att ta fram ett reviderat förslag till arbetsordning för Ö-dialogen. Förvaltningen fick i uppdrag att särskilt titta på politikernas roll i Ö-dialogen. Under våren 2024 har förvaltningen genomfört en kartläggning för att identifiera angelägna och möjliga revideringar. Förvaltningen har haft avstämningar, samtal och workshops med nämndpolitiker som deltar i Ö-dialogen, nämndens presidium samt tjänstepersoner från förvaltningen. Även Ö-dialogens representanter har löpande informerats och gett feedback på förvaltningens förslag på reviderad arbetsordning.

Kartläggningens resultat visar att nämndpolitikernas roller behöver förtydligas, främst avseende vad som ingår i vice ordföranderollen i Ö-dialogen. Vidare bör ett antal mindre revideringar göras för att klargöra arbetsformer som har uppfattats otydliga eller inaktuella. Det har inte funnits behov att revidera arbetsordningen i sin helhet eftersom arbetsordningen är relativt ny och har utarbetats med bred delaktighet i Ö-dialogen under 2022.

Förvaltningen föreslår att vice ordföranderollen utökas så att vice ordförande kan delta i både förberedande och uppföljande arbete av Ö-dialogen. Det är viktigt att vice ordförande aktivt kan bidra med draghjälp och involveras i arbete som idag endast utförs av ordförande, för att hantera och agera i alla de breda frågor som lyfts i Ö-dialogen.

För att Ö-dialogen ska uppfylla sitt syfte som Göteborgs Stads dialogforum och mötesplats är det viktigt att tydliggöra roller samt arbetsformer i Ö-dialogen. Förvaltningen bedömer att förtydligandet av nämndpolitikernas roller och övriga revideringar kan öka kapaciteten att agera brett i södra skärgårdens utvecklingsfrågor.

Förtydligandet kan också leda till att Ö-dialogens representanter upplever en tydligare struktur för återkoppling och uppföljning.

Bedömning ur ekonomisk dimension

Förvaltningens förslag på reviderad arbetsordning innebär att vice ordföranderollen utökas. Vice ordförande föreslås involveras i arbetsuppgifter som idag endast utförs av ordförande. Förvaltningen ser att det är viktigt att vice ordförande aktivt kan bidra med draghjälp för att hantera och agera i alla de breda frågor som lyfts i Ö-dialogen. Vice ordförande förväntas delta i för- och eftermöten och arbeta med uppgifter i för- och efterarbetet. Enligt Göteborgs Stads regler för arvoden och ersättningar utgår det arvode för möte med Ö-dialogen. Någon ersättning för de utökade arbetsuppgifterna, som föreslås i den reviderade arbetsordningen för Ö-dialogen, utgår inte enligt Göteborgs Stads regler för arvoden och ersättningar. Förslaget bedöms därför kunna hanteras inom nämndens befintliga budgetram.

Bedömning ur ekologisk dimension

Förvaltningen har inte funnit några särskilda aspekter på frågan utifrån denna dimension.

Bedömning ur social dimension

Att leva och bo i södra skärgården skiljer sig från att leva och bo på fastlandet. Därför upprätthåller nämnden för demokrati och medborgarservice Ö-dialogen som en del av stadens infrastruktur för lokal demokrati som Göteborgs Stads nämnder ska nyttja. Det är viktigt att Ö-dialogen används av stadens nämnder och styrelser för att få bredare beslutsunderlag i frågor som rör södra skärgården. I förvaltningens reviderade förslag på arbetsordning förtydligas och utökas vice ordförandes roll att arbeta för att berörda aktörer ska nyttja Ö-dialogen.

Förvaltningen föreslår även flertalet mindre revideringar i syfte att förtydliga arbetsformer som uppfattats otydliga och inaktuella. Det handlar till exempel om att förtydliga att det är viktigt att Göteborgs Stads nämnder och styrelser nyttjar Ö-dialogen och tar del av skärgårdsbornas perspektiv i sina uppdrag och beslut.

Bilaga

1. Förslag till reviderad arbetsordning för Ö-dialogen, daterat 2024-08-28

Ärendet

Nämnden för demokrati och medborgarservice ska ta ställning till om nämnden antar förvaltningens förslag på reviderad arbetsordning för Ö-dialogen.

Beskrivning av ärendet

Den 25 oktober 2023, § 98, fick förvaltningen för demokrati och medborgarservice följande uppdrag av nämnden för demokrati och medborgarservice:

1. Nämnden för demokrati och medborgarservice ger förvaltningen i uppdrag att senast till juni månads nämndmöte 2024 inkomma med ett reviderat förslag till arbetsordning för Ö-dialogen.
2. Nämnden för demokrati och medborgarservice ger förvaltningen i uppdrag att i arbetet kring det reviderade förslaget särskilt titta på politikernas roll i Ö-dialogen.

Bakgrund

I samband med ny nämndorganisation i Göteborgs Stad 2021 fick nämnden för demokrati och medborgarservice ta över ansvaret för Ö-dialogen, från tidigare stadsdelsnämnden Västra Göteborg. Nämnden för demokrati och medborgarservice gav den 16 december 2020, § 110, förvaltningen i uppdrag att utvärdera Ö-dialogens syfte, organisation och arbetsform samt vid behov ta fram ett förslag på nytt reglemente.

Förvaltningen anlidade en extern konsult att leda utvärderingen av Ö-dialogens syfte, organisation och arbetsform. Utvärderingen genomfördes i dialog med Ö-dialogens representanter. Utifrån utvärderingens resultat och två workshops i Ö-dialogen föreslog förvaltningen att Ö-dialogen skulle ha en arbetsordning som styrande dokument i stället för ett nytt reglemente. Förslaget grundade sig i att:

1. Ett reglemente är ett styrdokument som endast kommunfullmäktige kan besluta om.
2. Ett reglemente svarar inte mot Ö-dialogens behov av tydligare formuleringar av arbetssätt, roller och ansvar. En arbetsordning är en lämplig form av styrdokument för att möta Ö-dialogens behov. Arbetsordningen antogs 2022-11-23, § 115, av nämnden för demokrati och medborgarservice.

Behov av att revidera Ö-dialogens arbetsordning

Syftet med arbetsordningen är att visa Ö-dialogens syfte, organisation och arbetsform samt tydliggöra vad som förväntas av Ö-dialogens representanter och vad de kan förvänta sig av Ö-dialogen som mötesplats och dialogforum. Sedan den nya arbetsordningen börjat gälla har det uppstått behov av att förtydliga inaktuella eller otydliga delar i arbetsordningen. I den nya arbetsordningen som antogs 2022 inrättades en vice ordföranderoll. En tydlig beskrivning om vad vice ordförandes roll och uppdrag innebär togs inte fram. Även övriga nämndpolitikernas roller uppfattades som otydliga. Därför gav nämnden för demokrati och medborgarservice i oktober 2023 förvaltningen i uppdrag att särskilt titta på politikernas roll i Ö-dialogen.

Tillvägagångssätt

Förvaltningen har haft två avstämningar med nämndens presidium. En avstämning för uppstart av uppdraget den 12 december 2023 och en avstämning den 10 april 2024 där presidiet gav synpunkter på förvaltningens första utkast till arbetsordning. Mellan dessa

avstämningar har förvaltningen haft enskilda intervjuorienterade samtal med nämndens presidium och nämndpolitiker i Ö-dialogen. Dessa enskilda samtal fungerade som förberedelse inför en gemensam workshop mellan förvaltningen och politiker som anordnades den 26 februari. Förvaltningen hade också en workshop med berörda tjänstepersoner den 23 januari. Även Ö-dialogens representanter har löpande informerats och gav under maj månad feedback på förvaltningens förslag på reviderad arbetsordning.

Kartläggningens resultat

Uppdragets inriktning

Utifrån förvaltningens kartläggning togs fem inriktningar fram. Dessa inriktningar har fungerat vägledande i att avgöra önskvärd omfattning av revideringen.

1. Nuvarande arbetsordning togs fram i bred samverkan med ö-representanter och politikerrepresentanter och arbetsordningen antogs i november 2022. Den är relativt ny och fungerar bra.
2. Fokus ska ligga på att revidera de mest akuta och otydliga delarna av arbetsordningen.
3. Ö-dialogens syfte ska inte ändras.
4. Det är skillnad på vad som kan revideras i arbetsordningen och vad som handlar om att arbetssätt och rutiner behöver utvecklas eller förbättras.
5. Arbetet med att utveckla Ö-dialogen är ett ständigt pågående arbete. Det kan finnas behov av att göra ytterligare revideringar i arbetsordningen längre fram.

Reglera i arbetsordning eller ändra/skapa rutiner och arbetssätt

Under kartlägningsarbetet framkom många förslag på revideringar och förbättringar för Ö-dialogens utveckling. För att identifiera vilka åtgärder som är lämpliga att koppla till uppdraget att revidera arbetsordningen delades förbättringsförslagen upp i två kategorier:

Kategori 1: Arbetsordning (vad) Revideringar som bör regleras i en arbetsordning. Arbetsordningen är ett styrande dokument som ska ange <i>vad</i> som ska gälla i Ö-dialogen.	Kategori 2: Rutiner och arbetssätt (hur) Ändringar i rutiner och arbetssätt som rör <i>hur</i> Ö-dialogen drivs och arbetar men som ej bör regleras i ett styrande dokument.
Förtydliga rollerna för nämndens politikerrepresentanter, kommunalråd och förvaltningen.	Ta fram rutin för tydlig återkoppling och förankra denna i Ö-dialogen.
Förtydliga att nämndens politikerrepresentanter ska tillsättas med en strävan om en mångfald av partier och ej tillsättas som ett presidium.	Ta fram arbetssätt i samarbete med Ö-dialogen för hur dagordning ska sättas. Till exempel rutiner för årshjul, arbetsgrupper, kriterier och prioritering av frågor.
Inrätta för- och eftermöten för tydligare arbetsfördelning och uppföljning av frågor som hanteras i Ö-dialogen.	Arbeta aktivt för att Ö-dialogen ska vara ett demokratiskt forum. Till exempel genom att följa framtagna spelregler.
Se över hur dagordning ska sättas och hur återkoppling sker kring olika ärenden.	Ta fram rutiner och stödmaterial för hur förvaltningen kan stötta nämndens politikerrepresentanter och andra deltagande beslutsfattare i samtalstekniker och dialogmetoder.
Förtydliga hur Ö-dialogen är en del av Göteborgs Stads infrastruktur för lokal demokrati.	Arbeta aktivt för att skapa en "vi-känsla" i Ö-dialogen.

Kategori 1: Arbetsordning (vad) Revideringar som bör regleras i en arbetsordning. Arbetsordningen är ett styrande dokument som ska ange <i>vad</i> som ska gälla i Ö-dialogen.	Kategori 2: Rutiner och arbetssätt (hur) Ändringar i rutiner och arbetssätt som rör <i>hur</i> Ö-dialogen drivs och arbetar men som ej bör regleras i ett styrande dokument.
Justera ö-representanternas rekryteringsprocess avseende att inkomma med handlingar till förvaltningen.	Se över om Ö-dialogen kan använda fler digitala verktyg.
Se över kravet på att vara folkbokförd för att få vara ö-representant.	
Förtydliga att Ö-dialogen inte är en partipolitisk arena under Ö-dialogens träffar.	
Justera villkoren för Ö-dialogens extrainsatta träffar.	

Förbättringsförslagen i kategori 1 har omhändertagits i och med revideringen av arbetsordningen. Ändringar i kategori 2 omhändertas som en del av förvaltningens löpande utvecklingsarbete.

Nedan följer förslag på revideringar i arbetsordningen. Revideringarna är uppdelade i två delar:

1. Förslag på revideringar för nämndens politikerroller
2. Förslag på övriga revideringar

Förslag på revideringar för nämndens politikerroller

I förslaget förtydligas att när ordförande har förhinder att närvara på en Ö-dialogsträff ska ordförande och förvaltningen uppdatera vice ordförande som ska ersätta ordförande under Ö-dialogsträffen. Ordförande, vice ordförande och förvaltningen föreslås ha för- och eftermöten för att planera, fördela arbetsuppgifter samt följa upp arbetet med Ö-dialogen. Därmed får vice ordförande en utökad roll. Vidare tydliggörs att förvaltningen arbetar med löpande processutveckling och stöttar ordförande utifrån behov och arbetstid. Dessutom förtydligas att övriga nämndpolitiker i Ö-dialogen kan hålla sig uppdaterade kring aktuella dagordningspunkter inför Ö-dialogens träffar.

Se tabell nedan där förslag på tillägg och förtydliganden anges i *kursiv stil*.

Arbetsuppgifter	Ansvar
Beslutsmandat	Ordförande
Vara samtalsledare	Ordförande
Ansvarig kontaktperson för ö-representanter, gäster och aktörer	Ordförande och förvaltningen
Återkoppla till Ö-dialogen	Ordförande och förvaltningen
Agera ordförande när ordförande har förhinder	Vice ordförande
Uppdatera vice ordförande när ordförande har förhinder	<i>Ordförande och förvaltningen</i>
Planera, förbereda och efterarbete (för- och eftermöte)	Ordförande, <i>vice ordförande</i> och förvaltningen
Ta mötesanteckningar och stötta samtalsledare	Förvaltningen
Arbeta med processutveckling och agera stöd till ordförande utifrån behov och arbetstid	<i>Förvaltningen</i>

Arbetsuppgifter	Ansvar
Ge synpunkter på dagordning, likt samtliga representanter i Ö-dialogen	Övriga nämndpolitiker i Ö-dialogen
Kan hålla sig uppdaterad kring aktuella dagordningspunkter inför Ö-dialogens träffar	Övriga nämndpolitiker i Ö-dialogen

Förslag på övriga revideringar

Utifrån kartläggningens resultat har förvaltningen utarbetat ett antal övriga revideringar för att förtydliga arbetsformer som har uppfattats otydliga eller inaktuella. Förvaltningen har också klarspråkat arbetsordningen för att göra den mer lättillgänglig och tydlig.

Nedan följer en redovisning av övriga revideringar. Förslag på tillägg och förtydliganden anges i *kursiv stil*.

Förtydliga rollerna för nämndens politikerrepresentanter och kommunalråd

Ö-dialogen består av fyra representanter från nämnden för demokrati och medborgarservice varav en är ordförande, en är vice ordförande och *två är ledamöter i Ö-dialogen*.

Vid behov kan förtroendevalda från presidiet för nämnden för demokrati och medborgarservice adjungeras till Ö-dialogen i frågor som berör Ö-dialogens syfte, form och utveckling.

Kommunalråd bjuds in vid varje Ö-dialog med en önskan om en representation om tre kommunalråd. *Kommunalråden bjuds in för att lyssna in och ta med sig viktiga frågor till sina politiska forum och sedan återkoppla till Ö-dialogen.*

Förtydliga att nämndens politikerrepresentanter ska tillsättas med en strävan om en mångfald av partier och ej tillsättas som ett presidium

Nämnden för demokrati och medborgarservice utser de fyra politikerrepresentanterna för en mandatperiod i Ö-dialogen om fyra år. De fyra politikerrepresentanterna ska utses utifrån en strävan om en mångfald av partier.

Inrätta för- och eftermöten för tydligare arbetsfördelning och uppföljning av frågor som hanteras i Ö-dialogen

Följande text tas bort: Förvaltningen publicerar även dagordningen på Ö-dialogens enhetssida på goteborg.se. Förvaltningen ansvarar även för att två dagar innan Ö-dialogen tillhandahålla Ö-dialogens representanter de rapporter och annat underlag som hör till dagordningen.

Se över hur dagordning ska sättas och hur återkoppling sker kring olika ärenden

Alla representanter i Ö-dialogen kan nominera frågor till dagordningen. *Nominering av frågor till dagordningen kan göras på två sätt:*

- *Nominering görs i samband med att ordförande kallar till Ö-dialogens träff och skickar ut förslag på dagordning minst två veckor innan mötestillfället. Ö-dialogens representanter har då möjlighet att ge synpunkter på dagordningen senast en vecka innan Ö-dialogens träff.*

- Nominering görs under sittande möte i samband med den stående punkten Anmälan av frågor för Ö-dialogen. Under denna punkt kan man även nominera frågor till framtida dagordningar.

Politikerna har en egen stående punkt på dagordningen benämnd Återkoppling från kommunstyrelsen och nämnden för demokrati och medborgarservice där politiker återkopplar och ger möjlighet för Ö-dialogens representanter att ställa frågor.

Förtydliga hur Ö-dialogen är en del av Göteborgs Stads infrastruktur för lokal demokrati

Ö-dialogen är ett *dialogforum och mötesplats* för information, erfarenhetsutbyte och fördjupad dialog mellan medborgare och politiker. Inga formella beslut kan fattas av Ö-dialogen. *Ö-dialogen fungerar som en remissinstans för Göteborgs Stads förvaltningar/bolag samt nämnder/styrelser. De kan använda Ö-dialogen för att få bredare underlag i sina uppdrag och beslut.* I nämnden för demokrati och medborgarservice reglemente §3 står följande:

- *Nämnden ansvarar för att stödja nämnder och styrelser att skapa förutsättningar för invånarnas demokratiska delaktighet och inflytande i samskapande med andra aktörer.*
- *Nämnden ansvarar för att upprätthålla en väl utbyggd infrastruktur för att stärka den lokala demokratin.*
- *Nämnden har ansvar för lokala råd och dialoger utan tydlig koppling till brukargrupp eller ansvarsområde.*

I samtliga av Göteborgs Stads nämnders reglemente står följande:

- *Nämnden ska aktivt arbeta med och skapa förutsättningar för demokratisk delaktighet och inflytande i nämndens verksamhet för kommunens invånare och andra grupper som berörs av verksamheten. Nämnden ska nyttja stadens infrastruktur för detta.*

Ö-dialogen är en del av Göteborgs Stads infrastruktur för att stärka den lokala demokratin i samverkan mellan nämnder, styrelser och aktörer i Göteborgs Stad. Nämnden för demokrati och medborgarservice stöttar Göteborgs Stads nämnder och styrelser att skapa förutsättningar för invånarnas demokratiska delaktighet och inflytande genom att upprätthålla Ö-dialogen. Samtliga nämnder ska, utifrån sitt reglemente, nyttja Ö-dialogen i frågor som rör respektive nämnds verksamhet.

Justera ö-representanternas rekryteringsprocess avseende att inkomma med handlingar till förvaltningen

Den som genomför ansökningsprocessen ansvarar för att dokumentera ansökningsprocessens tillvägagångssätt och resonemang vid framtagandet av ö-representanter. *Namn och kontaktuppgifter till de nyrekryterade ö-representanterna ska förmedlas till förvaltningen för demokrati och medborgarservice. Förvaltningen publicerar ö-representanternas namn på Ö-dialogens enhetssida på goteborg.se.*

Se över kravet på att vara folkbokförd för att få vara ö-representant

Inga förslag har utarbetats om att revidera befintlig text i arbetsordningen:

Ö-representanterna är folkbokförda boende på öarna i södra skärgården.

Förtydliga att Ö-dialogen inte är en partipolitisk arena under Ö-dialogens träffar

Berörda politiker ska bjudas in, genom Ö-dialogens ordförande, att delta i Ö-dialogen beroende på vilka frågor som ska behandlas. Politiker bjuds in utifrån rådgivning och uppdrag, inte person eller partitillhörighet.

Ö-dialogen är inte en partipolitisk arena under mötet. Den politiker som deltar representerar sin nämnd, inte sig själv eller sitt parti. Deltagande politiker förväntas däremot arbeta via sina politiska kanaler och nätverk inför och efter varje Ö-dialogsträff för att agera i frågor som lyfts i Ö-dialogen.

Justera villkoren för Ö-dialogens extrainsatta träffar

Ö-dialogen kan vid akuta händelser eller incidenter i södra skärgården kalla till extramöten. Ordförande beslutar om möjligheten att anordna extrainsatt möte.

Förvaltningens bedömning

Att leva och bo i södra skärgården skiljer sig från att leva och bo på fastlandet. Därför upprätthåller nämnden för demokrati och medborgarservice Ö-dialogen som en del av Göteborgs Stads infrastruktur för att stärka den lokala demokratin i samverkan mellan nämnder, styrelser, förvaltningar och bolag i Göteborgs Stad. Samtliga nämnder ska, utifrån sitt reglemente, nyttja Ö-dialogen i frågor som rör respektive nämnds verksamhet. Det är viktigt att Ö-dialogen används av stadens nämnder och styrelser för att ta del av skärgårdsbornas perspektiv för att bredda beslutsunderlag och stärka relationen till boende i södra skärgården.

I Ö-dialogen diskuteras frågor som påverkar livskvaliteten och möjligheterna till likvärdig service för boende i södra skärgården i förhållande till boende på fastlandet. Frågor och samhällsutmaningar som tas upp i Ö-dialogen handlar bland annat om bostadsbyggande, parkeringsmöjligheter på fastlandet, kommunikation till och från fastlandet, förskola och skola, vård och omsorg, fritidsfrågor för ungdomar samt aktiviteter för äldre. De flesta frågor som tas upp i Ö-dialogen ligger bortom nämnden för demokrati och medborgarservice ansvarsområde och beslutsmandat. Många frågor berörs också av externa aktörer, såsom Försvarsmakten och Västra Götalandsregionen. För att Ö-dialogen ska vara framgångsrik krävs att aktörer med beslutsmandat deltar och agerar i de frågor som behandlas. Ofta berör en och samma fråga flera olika nämnders, styrelser eller aktörers ansvarsområden.

Förvaltningens förslag på reviderad arbetsordning innebär att vice ordföranderollen utökas. Vice ordförande föreslås involveras i arbetsuppgifter som idag endast utförs av ordförande. Förvaltningen ser att det är viktigt att vice ordförande aktivt kan bidra med draghjälp för att hantera och agera i alla de breda frågor som lyfts i Ö-dialogen. Vice ordförande förväntas delta i för- och eftermöten och arbeta med uppgifter i för- och efterarbetet.

Förvaltningen föreslår även flertalet övriga revideringar för att förtydliga arbetsformer som har uppfattats otydliga eller inaktuella. Förvaltningen har också sett över arbetsordningens språkbruk och klarspråk arbetsordningen för att göra den mer lättillgänglig och tydlig.

För att Ö-dialogen ska uppfylla sitt syfte som Göteborgs Stads dialogforum och mötesplats är det viktigt att skapa tydliga roller samt arbetsformer i Ö-dialogen. Förvaltningen bedömer att förtydligandet av nämndpolitikernas roller och övriga revideringar kan öka kapaciteten att agera brett i södra skärgårdens utvecklingsfrågor. Förtydligandet kan också leda till att Ö-dialogens representanter upplever en tydligare struktur för återkoppling och uppföljning. Det skulle kunna stärka Ö-dialogen som Göteborgs Stads dialogforum och ökar potentialen för södra skärgårdens utveckling.

Eva Englund

Karim Zendegani

Förvaltningsdirektör

Avdelningschef Utveckling och analys